

door Jean Marie BEKAERT

To be or not to be..... a gentleman. Daar kan herenkledij BRUTUS best iets aan doen.

Voorheen stapte men hier binnen bij papierhandel SOHO. Enkele jaren vroeger droeg het bedrijf nog de naam MIK-POINT. Destijds was boekhandel CORMAN hier gevestigd.

Nog verder terug start onze kroniek.

Franciscus GEERSENS zoon van Jean Baptiste GEERSENS en Agnes BLOCTEUR, werd in 1760 te Brugge geboren (1).

Anno 1778 vestigde de 18-jarige Franciscus zich te Oostende (2). Waar, en bij wie, de jonge man het beroep van kruidenier aanleerde is niet bekend. Feit is, dat hij destijds, kennis maakte met Maria Anna THUYS uit de West-straet. Haar vader, schepen Arnold THUYS, was een man van aanzien. Liefde verzet echter bergen.

Anno 1787 was het zo ver : op 30 januari passeerden Franciscus GEERSENS en Maria Anna THUYS hun huwelijksakte voor notaris Antoine RYCX sr. te Oostende (3). Het kerkelijk huwelijk werd op 6 februari 1787 ingezegend (1).

François GEERSENS en Maria Anna THUYS beleefden hun huwelijksgeluk op intensieve wijze. In een tijdspanne van negen jaren zagen 8 kinderen het levenslicht.

Zo was het in 1788 feest bij de geboorte van Maria. Dit herhaalde zich in 1791 voor Sophia, in 1794 voor Theresia, in 1796 voor Agnes, in 1798 voor Rosalia, in 1801 voor Jean Baptiste, in 1803 voor Désiré en in 1806 voor Julien (4).

Allen bereikten een volwassen ouderdom. Dit feit wijst ons erop dat het hier om een bemiddeld gezin ging.

Op 9 maart 1792 kocht kruidenier François GEERSENS en echtgenote Maria Anna THUYS het huis aan de noordkant van de Weststraet (heden 51 AB) van Agnes DE ROO en dochter Catherine. Het huispand maakte deel uit van een "succession vaccante" (5).

September 1794 in wijk 2 ingedeeld, kreeg het huis in 1796 het huisnummer 70.

Als overtuigd katholiek nam François GEERSENS het ambt van kerkheer waar in de grote kerk. Met de Franse inval te Oostende, in november 1792, werden alle kerkelijke activiteiten geleidelijk onderdrukt en geweerd.

Pas vanaf 10 september 1801, toen Napoleon een Concordaat afsloot met de Heilige Stoel werd de vrijheid van eredienst hersteld (6).

Te Oostende, net als in andere steden, was de kerk aan dringende herstellingswerken toe. In tegenstelling tot de meeste kerken waren te Oostende echter de orgels ongedeerd ter plaatse gebleven. Uitleg is te vinden in het feit dat de Fransen het orgel gebruikten bij hun vieringen van de "Culte de la Raison". Op de tonen van de "Marseillaise" begeleidde het orgel de plechtigheid (6).

Op 27 mei 1802 stuurden de kerkheren van onze parochiekerk volgend schrijven aan de "Maire", Thomas BLAKE :

Au Maire,

Exposent les soussignés François GEERSENS et Joseph LACROUYX, tous deux habitants de cette commune et marquilliers de l'église se dite paroissiale de St Pierre, que puisque le moment est venu ou les églises vont s'ouvrir incessamment à y excercer la religion catholique et romaine, suivant le Concordat fait avec sa sainteté le Pape et le premier consul Bonaparte, ils sont dans la ferme croyance d'avoir droit de réclamer à la susdite église en leur dite qualité de marquilliers, et au nom de leurs concitoyens les habitants de cette dite commune, par lesquels ils sont constitués et qu'il est de la plus grande importance que quelques réparations y soient faites, afin que le service divin y puisse se faire vu le si mauvais état dans lequel elle se trouve.

C'est la raison pourquoi ils prennent de ce chef leur recours envers vous, citoyens maire, pour qu'il vous plaise y prêter la main afin que les pétitionnaires puissent agir avec sûreté.

Salut et fraternité (6)

Voor het bekostigen van de herstellingen werd een openbare intekening geopend. Deze bracht 1.238 Livres Tournois bijeen, wat destijds overeenkwam met 1.222, 67 fr.

Reeds op 6 juni 1802 was de parochie kerk terug open voor de eredienst.

In opdracht van het Vicariaat werd op 13 juni 1802 een Te Deum Laudamus gezongen in de grote kerk.

De Oostendenaars werden op de plechtige dankmis om 10 uur in de grote kerk uitgenodigd.

Een groot aantal gelovigen kregen volgende brief toegestuurd :

Citoyen,

Les anciens marquilliers de l'église paroissiale de cette commune ont l'honneur de vous inviter à la messe suivie du Te Deum qu'on célèbre dans la dite église, par ordre du Vicariat, à dix heures du matin, afin de remercier le Tout-Puissant, pour le rétablissement du culte de nos pères.

Ostende, le 22 prairial ou 10/11 juin 1802

Signé François GEERSENS (6)

Deze feiten wijzen er meteen op dat François GEERSENS niet vervaard was om in deze benarde tijden voor zijn overtuiging uit te komen.

Anno 1809 werd François GEERSENS voorgesteld om het ambt van "receveur des hospices" waar te nemen. De benoeming hield in dat vooraf een borgsom diende gestort te worden.

Hiertoe ontleenden op 3 augustus 1809 Frans GEERSENS en Maria Anna THUYS het bedrag aan Henri MEYNS, lakenkoopman, wonende in de St. Jozefstraat (heden Jozef II straat). Het huis op nr. 26 in de Weststraet diende als borg voor de lening, groot 7.256,23 fr (5).

Toen François GEERSENS in 1814 ook benoemd werd tot "receveur du bureau de bienfaisance" moest opnieuw een borgsom gestort worden. Dit vergde meteen een nieuwe lening.

Hiertoe werd op 24 augustus 1814 voor notaris Antoine RYCX jr. akte verleend, met huis als borg. Dit pand, Weststraet 26, werd als volgt beschreven :

"Maison de deux étages, avec cours, petit jardin et fabrique de chandelles."

Naar waarde werd het goed op 21.768 fr. geschat (7).

Anno 1814, onder het Koninkrijk der Nederlanden, werd er opnieuw geteld.

Op Weststraet 26 waren toen gehuisvest : het echtpaar GEERSENS (56 j.), Maria THUYS (52 j.) en hun 8 kinderen. De ongehuwde Maria THUYS (47 j.) woonde bij hen in, alsook de 27 jarige Maria CLAEYS, dienstmeid (2).

In 1826 werd de huisnummering aangepast. nr. 26 werd voortaan nr. 28. Bewoond door haar eigenaars, François GEERSENS, telde het huis toen 9 inwoners (8).

Toen men in oktober 1830 te Oostende voor de "Conseil de Régence" stemde, werd François GEERSENS stemgerechtigd. De lijst vermeldde tevens zijn adres : Weststraet 28 (9).

Zaterdag 24 november 1832 overleed thuis de 72-jarige François Yavier Jean GEERSENS (10).

Zijn weduwe stond er nu alleen voor. Bevoegd winkelierster nam zij meteen de zaken in handen. Dank zij haar opleiding en bekwaamheid slaagde zij erin de functies van ontvanger bij de Berg van Barmhartigheid alsook van het Burgerlijk Hospitaal waar te nemen. Volgens K.B. van 24 februari 1814 werd zij gehouden een "cautionnement" te storten. Met het huis als borg kon zij de vereiste 3.700 fr storten, waarvan akte bij notaris A.J. L. RYCX op 9 mei 1833 (11).

Toen Thomas VERMEIRSCH in 1837 zijn "Guide pour la Ville d'Ostende" uitbracht, vermeldde hij de weduwe GEERSENS, gevestigd in de Weststraet 28 als : Trésorier des Hospices, Trésorier du bureau de Bienfaisance, Fabriques de chandelles et Marchand de charbon de terre (12).

Pas 34 jaar overleed de ongehuwde Juliana GEERSENS op 26 november 1841. De inmiddels 77-jarige Maria Anna THUYS beweende niet alleen een geliefde dochter, maar ontbeerde meteen een kostbare hulp in huis (13).

Op woensdag 22 februari 1849 overleed, op 85-jarige ouderdom, Maria Anna THUYS. (14). Bij haar heengaan verloor Oostende een groot vrouwenfiguur.

De nalatenschap van Maria Anna THUYS, weduwe François GEERSENS, ten bate van Jean Baptiste GEERSENS, broers en zusters, behelsde : "Maison avec bâtiment servant de fabriques de savon et de chandelles sises 28 rue d'Ouest" (15).

Woonachtig te Brugge kwam Jean Baptiste GEERSENS zich nu op het nr. 28 in de Weststraet vestigen. De zeep en kaarsenproductie ging

meteen verder door. Voor de kruidenierswinkel stonden zijn zusters verder in.

Het verlies van Thérèse GEERSENS (54 j.), op 13 augustus 1849, kwam familiaal en commercieel zwaar over (16). Twee jaar later, op 20 augustus 1851, overleed ook Agnes GEERSENS (54 j.). De situatie verbeterde er niet op (17).

Hoe Jean Baptiste het nu klaar speelde is niet bekend. Wel staat vast dat de zeep- en kaarsenproductie verder doorging.

September 1857 publiceerde de Feuille d'Ostende de lijst van de kiesgerechtigden voor de Gemeenteraad. Voor Oostende stonden 514 stemgerechtigden op de lijst ingeschreven.

De Weststraat telde 18 cijnskiezers. De lijst vermeldde ook Jean Baptiste GEERSENS (18).

Na dit laatste gegeven verliezen wij zijn spoor.

Op 14 november 1858 stond in de Feuille d'Ostende te lezen :

OPENBARE VANDITIEN TE OOSTENDE

1° -

2° - Maendag 22 november 1858, om 2 uer namiddag, voor het huis nr. 28, in de Weststraet.

Veele schoone meubilaire goederen. (19)

Naar alle waarschijnlijkheid verlieten de laatste GEERSENS's toen het pand in de Weststraat.

De 57-jarige Jean Baptiste GEERSENS was heel wat jaren in Brugge werkzaam geweest. Naar alle waarschijnlijkheid keerde hij destijds terug naar de stad van zijn voorouders (20).

Tussen 24 en 30 mei 1859 werd de pare- en onparehuisnummering in de Weststraat ingevoerd. Meteen werd nr. 28 voortaan nr. 49.

Anno 1859 op 14 juni huwde Eugène BONDUE de 18-jarige Céline BAUWENS. Het jonge paar betrok toen het pand nr. 49 in de Weststraat (heden 51 AB).

Als eerste zag Eugène BONDUE hier op 14 juni 1860 het levenslicht (21).

Afwisselend beleefden de BONDUE's gelukkige en droevige familiale momenten in dit pand.

Zo zagen hier opeenvolgend Anne in 1861, Louise in 1863, Edouard in 1865, Marie in 1868, Gabrielle in 1869, Georges in 1870, Céline in 1873 en Eugène in 1874 het levenslicht (22).

Ook op nr. 49 eiste de hoge kindersterfte haar tol.

Pas één jaar oud overleed Edouard BONDUE hier op 22 december (23).

Een maand later, op 31 januari 1867, sloeg de dood opnieuw toe. Ditmaal was het de 7-jarige Eugène (24). Anne en Louise verloren meteen hun beide broers.

Anno 1873 op 4 augustus overleed Céline, pas 6 maanden oud (25).

De kruidenierszaak van Eugène BONDUE telde een talrijk cliënteel. Het duurde echter niet lang of zeepzieder BONDUE werd ook kaarsgieter. Dit alles bracht steeds meer klanten over de stoep. Aan BONDUE, geslaagd zakenman, werd in 1865 voorgesteld op te treden als verzekeringsmakelaar. Het moet tot een vergelijk gekomen zijn, want in d'Echo d'Ostende van 7 oktober 1865 stond te lezen :

Les Compagnies La Royale Belge et les Rentiers Réunies, assurances sur la vie en cas de décès, rentes viagères, immédiates et différées, achats de nues propriétés, associations de milice formées pour faciliter le remplacement militaire etc., etc. Etablies à Bruxelles rue Royale, 28. Sont représentés à Ostende par MM. Norbert BOURGOIGNIE, rue de Brabant 9 et Eugène BONDUE rue d'Ouest 49 (26).

Destijds werden de miliciens per loting aangeduid. Wie het verkeerde lot trok moest soldaat worden, behalve wie over een plaatsvervanger beschikte. Dit kostte echter een flink bedrag. Gezinnen met mannelijke kinderen verzekerden dan ook dit risico. Het welstellend cliënteel dat met regelmaat de kruidenierswinkel van BONDUE bezochten vormden, in dit opzicht, een ideale doelgroep.

Logisch dan ook dat de Royal Belge voor Oostende Eugène BONDUE als verzekeringsmakelaar opnam.

Onverwachts overleed de 42-jarige Eugène BONDUE op 24 september 1874 (27). Met een kroost van 5 kinderen, en in verwachting van een zesde, stond de 34-jarige Céline BAUWENS er nu moederziel alleen voor. Haar oudste dochter Anne was pas 13 jaar.

Bovenop de huishoudelijke taken kwam nu nog de uitbating en het beheer van de zaak.

Een reusachtige opgave voor Céline BAUWENS.

De geboorte van het kind op 21 oktober 1874 werd volledig overschaduwd door het plotse heengaan van Eugène BONDUE. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de pasgeborene naar zijn vader Eugène, Pierre genaamd werd (28).

Bij de BONDUE's, op nr. 49 in de Weststraet, stapte men binnen voor de aankoop van boter, eieren, konijnen, kaarsen en nog meer. Alle Oostendenaars waren bekend met wat hier aan de hand was. Vriendelijk, competent en hulpvaardig wist Céline BAUWENS haar cliënteel te behouden en zelfs verder uit te breiden.

De gasverlichting in 1843 te Oostende ingevoerd werd met de jaren vrij algemeen. Dientengevolge daalde de omzet van kaarsen aanzienlijk (29). Dit in tegenstelling met de zeepproducten waarvan de verkoop aldoor groeide. Gelukkig voor de BONDUE's compenseerde de verkoop van beide producten elkaar.

Met de jaren kreeg Céline BAUWENS hulp van haar dochters in de winkel en bijstand van Eugène, zoon, in de zeepziederij.

In 1890 werd het huis nr. 43 in de Weststraat in twee huizen gesplitst. Het werden nu de nrs. 43 en 45. Dit had tot gevolg dat nr. 49, voortaan nr. 51 in de Weststraat werd.

De jaargids STRACKE, anno 1897, vermeldde de weduwe BONDUE als zeepziederster. Zoon Georges kreeg de vermelding student (30).

In de Carillon van 5 september 1900 verscheen de kleine aankondiging :

On demande demoiselle au courant de comptabilité - s'adresser 51, rue d'Ouest (31).

Wat een aanduiding is nopens de verderzetting van de handelsactiviteiten in het pand.

Volgens akte van 13 augustus 1901, gepasseerd voor notaris FRAYES, verkochten Louis VALCKE en echtgenote Louise BONDUE, en consoorten hun aandeel in het huispand op nr. 51 in de Weststraat aan hun moeder Céline BAUWENS, weduwe Eugène BONDUE, koopvrouw. Meteen werd Céline BAUWENS opnieuw de enige eigenares van nr. 51 (32).

De STRACKE jaargids anno 1902 vermeldde nu de weduwe BONDUE als rentenierster (33).

Dit belette echter niet dat de zeepziederij, onder het beheer van Eugène BONDUE zoon, verder produceerde.

Voor het laatst vermeldde de Provinciale Wegwijzer van West-Vlaanderen, anno 1914, de zeepziederij BONDUE in de Weststraat (34).

Bureelbediende Roger CLAEYS bewoonde het huispand in 1919 (34). Eugène BONDUE en familie, alsook Céline BAUWENS woonden nu in de Jozef II straat (36).

Na 14-18 werd het gelijkvloers in 2 winkels gesplitst en te huur gesteld.

Op 23 november 1919 werd de Weststraat tot Adolf Buylstraat omgedoopt. Het pand nr. 51 lag meteen in de Adolf Buylstraat (37).

Droogkuis, ververij en wasserij RIBBY vestigde er zich in 1920. Anno 1924 sloot RIBBY aan op het telefoonnet. Wie telefoonnummer 1050 vormde kwam in verbinding met de zaak.

De telefoongids vermeldde RIBBY op nr. 51 in de Adolf Buylstraat tot in 1931 (38).

Het reisbureau "Battle Fields" gesticht en beheerd door L. VAN COLLER opende haar burelen hier in 1920 (39).

De onderneming, hoofdzakelijk gericht op een Engels publiek, richtte autocar trips in naar de slagvelden van 14-18. Inlichtingen en afspraken waren vanaf 1920 ook via het telefoonnummer 448 te bekomen.

Het jaar erop werd het reisbureau overgenomen door A. JOSET. Burelen en administratie verhuisden naar de eerste verdieping. De onderneming bleef hier tot in 1929 gevestigd (40).

Op het gelijkvloers, naast RIBBY, vestigde zich in 1923 papierhandel HUBAUT. Behalve papierwaren kon men er ook nog parfums en kantwerk kopen (41). Dit winkelpand kreeg het nr. 51 b. De gezusters HUBAUT betreurden hier op 3 december 1923 het overlijden van hun moeder Juliana OLIVIER (41).

Toen in 1925 de handelaarsbond een étalagewedstrijd uitschreef behaalde papierhandel HUBAUT één "Premier Prix d'Originalité" (42).

De winkel van de gezusters HUBAUT ging aanvang 1929 dicht.

In de Zeewacht van 11 mei 1929, rubriek notariële aankondigingen stond te lezen :

Kantoor van den Notaris L. VANDER HEYDE, Kerkstraat, 24 te Oostende.

Maandag 13 mei 1929 om 3 ure namiddag ter afspanning "St. Sebastiaan", St. Sebastiaanstraat, 26

Toeslag van : STAD OOSTENDE

1. Een schoon en welgelegen handelshuis, Adolf Buylstraat, 51 groot 1 a. 90 ca. Onmiddellijk genot.

Ingesteld fr : 441.000

2. Een welgelegen bouwgrond, groot 139 m², 11 dm², hoek Madrid en Kleine Weststraten.

Ingesteld fr : 100.000 (43)

Destijds verkocht Céline BAUWENS, weduwe Eugène BONDUE, wonende Jozef II straat nr. 31, het winkelpand aan Nicolas, Mathieu, Hubert CORMAN. De koop werd afgesloten voor 482.600 fr (44).

Céline BAUWENS overleed op 15 december 1932, in haar 93-ste levensjaar (44a).

-
- (1) - Ostendiana III - 1978, p. 38.
- BSO. - + Ost. 24/11/1832. Franciscus Xaverius Joannes GEERSENS 72 j. - ° Brugge. Wonende te Oostende - winkelier - 28 West.
- (2) Volkstelling FR. - jan 1798.
- (3) not. Antoine RYCKX sr./Ost. - akte 33 - 30/01/1787.
- (4) Volkstelling NL - 1814.
BSO - + Ost. 26/11/1841 - Juliana GEERSENS (34 j) 28 West.
BSO - + Ost. 13/08/1849 - Theresia GEERSENS (54 j) 28 West.
BSO - + Ost. 20/08/1851 - Agnes GEERSENS (54 j) 28 West.
- (5) not. A. RYCX jr./Ost. - VC 41/256 - akte 249 - 03/08/1809.
- (6) Car. 6 - 12/01/1902 - "Anniversaires".
- (7) not. A. RYCX jr./Ost. - VC 41/273 - akte 174 - 05/10/1814.
not. A. RYCX jr./Ost. - akte - 24/08/1814.
- (8) Telling Nl. - 1826 (mod. arch. Brugge).
- (9) Kiezerslijsten "Régence de la Ville d'Ostende" - 13/10/1830.
- (10) BSO - + Ost. 24/11/1832 - Franciscus GEERSENS (72 j.)
- (11) not. A. RYCX/Ost. - VC 41/302 - akte 50 - 09/05/1833.
- (12) Guide pour la Ville d'Ostende 1837 (T. VERMEIRSCH).
Vve GEERSENS - 28 r. Ouest - Bienfaisance p. 4
Hospices p. 4
Fabrique de chandelles p. 15.
March. de charb. de terre. p. 21
- (13) BSO - + Ost. 26/11/1841 - Juliana GEERSENS (34 j.).
- (14) BSO - + Ost. 22/02/1849 - Maria Anna Thuys (85 j.).
- (15) not. A. LIEBAERT/Ost. - akte 22/02/1849.
- (16) BSO - + Ost. 13/08/1849 - Thérèse GEERSENS (54 j.).
- (17) BSO - + Ost. 20/08/1851 - Agnes GEERSENS (54 j.).
- (18) FO 4051 - 20/09/1857. Liste des Electeurs pour le Conseil Communal 1857.
- (19) FO 4170 - 14/11/1858.
- (20) Volkstelling Nl 1814.
BSO - + Ost. 24/11/1832 - Franciscus GEERSENS.
BSO - + Ost. 20/08/1851 - Agnes GEERSENS (54 j.).
- (21) BSO - ° 06/06/1860 - Eugène Pierre BONDUE.
BSO - 21/06/ 1859 : Eugène Pierre Marie BONDUE - 26 j.- °
Ost. 12/08/1832 x Céline Colette Eugénie BAUWENS - 18 j.- °
Ost. 08/09/1840
- (22) BSO - ° Ost. 24/06/1861 - Anna Maria BONDUE.
BSO - ° Ost. 26/03/1863 - Ludovica Maria BONDUE.
BSO - ° Ost. 28/08/1865 - Edouardus Josephus BONDUE.
BSO - ° Ost. 08/02/1868 - Marie Elise BONDUE.
BSO - ° Ost. 25/03/1869 - Gabrielle Josephine BONDUE.
BSO - ° Ost. 29/11/1870 - Georges Auguste BONDUE.

- BSO - ° Ost. 21/02/1873 - Céline Louise BONDUE.
 BSO - ° Ost. 21/10/1874 - Eugène Pierre BONDUE.
 (23) BSO - + Ost. 22/12/1866 - Edouardus Josephus BONDUE.
 (24) BSO - + Ost. 31/01/1867 - Eugène Pierre BONDUE.
 (25) BSO - + Ost. 04/08/1873 - Céline Louise BONDUE.
 (26) EO - 07/10/1865.
 (27) BSO - + Ost. 24/09/1874 - Eugène Petrus BONDUE (42 j.).
 (28) BSO - ° Ost. 21/10/1874 - Eugène Pierre BONDUE.
 (29) ZW 02/11/1929 en FO 25/01/1857 en Litt. 10/03/1934.
 (30) AC. Stracké 1897 p. 57.
 (31) Car. 05/09/1900.
 (32) not. FRAEYS akte van 13/08/1901.
 (33) AC. Stracké 1902 p. 170.
 (34) Prov. Wegwijzer v. W.-Vl. 1914.
 (35) Kiezerslijsten 1919.
 (36) ZW 31/03/1923 en 08/09/1923.
 (37) Beslissing Schepencollege van 23/11/1919.
 (38) Duinengalm 23/06/1920 en Tel. Gids 1924-25-26-27-28-29-30-31.
 (39) Tel. Gids 1920.
 (40) Tel. Gids 1921-22-23 en ZW 02/04/1927, 18/02/1928 en 23/02/1929.
 (41) Duinengalm 14/12/1923.
 + Ost. 03/12/1923 - Juliana OLIVIER.
 (42) Car. 05/06/1925 en EO 06/06/1925.
 (43) ZW 11/05/1929 en Car. 11/05/1929.
 (44) not. Louis VANDER HEYDE akte 112 - 12/08/1929).
 (44a) ZW 24/12/1932 en Litt. 24/12/1932.

LEGENDE :	BSO	Burgerlijke Stand Oostende
	Car.	Carillon
	FO	Feuille d'Ostende
	EO	Echo d'Ostende
	ZW	Zeewacht
	AC...	Jaarboek...
	Litt.	Le Littoral
	NK	Nieuwsblad van de Kust
	Fl. Litt.	La Flandre et le Littoral

I N M E M O R I A M

Op 17 juli 1996 overleed de heer **Walter DEBROCK**, effectief lid van onze Kring en goed gekend bij onze leden door zijn steeds interessante voordrachten.

Op 19 juli 1996 overleed de heer **Florimond CORSELLIS**, medestichter en jarenlang lid van de Heemkring.

Over beide personaliteiten meer in ons volgend nummer.